

שתי משניות ליום משנה שלמה

יו"ל ע"י משנה שלמה

העמותה להנחלת אהבת התורה ואהבת ישראל (ע"ר)

מס' עמותה: 580553329

משנה שלמה עמותה להנחלת אהבת התורה ואהבת ישראל (ע"ר)

טל': 052-5802345 מייל: mishna.shlema@gmail.com כתובת: עין שמש 23 גני תקווה 55900

פרויקט שתי משניות ליום - לעילוי נשמת הרה"ק רבי אברהם מתתיהו ב"ר מנחם נחום זצוק"ל כ"ק אדמו"ר מטשטנט הרה"ק רבי חיים זאנוויל ב"ר משה זצוק"ל כ"ק אדמו"ר מריבניץ

"תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא שנאמר: "הליכות עולם לו" אל תיקרי הליכות אלא הלכות". - רש"י: הלכות - משנה וברייתא, הלכה למשה מסיני.

הלימוד היומי לעילוי נשמת הגאון הרה"צ נסים ב"ר נחום מאיר קרליץ זצ"ל הרה"ק רבי חיים אבישלום ב"ר עזרא אליהו כהן זצוק"ל

משנה ד'

הַפֶּסַח וְהַחֲטָאת שֶׁשְּׁחָטוּן שְׁלֹא לְשֶׁמֶן אלא לשם קרבן אחר, או אם **קָבַל** את הדם השחיטה היוצא מצוואר הבהמה בכלי שרת, או **וְהִלֵּךְ** שהוליד את הדם שבכלי שרת למזבח, או **וְזָרַק** את דם השחיטה על גבי המזבח **שְׁלֹא לְשֶׁמֶן** של קרבן הפסח / החטאת אלא עשה פעולות אלו לשם קרבן אחר לדוגמא קרבן שלמים, או **לְשֶׁמֶן** שבתחילה עשה פעולות אלו לשם הפסח / חטאת **וְשְׁלֹא לְשֶׁמֶן** ובהמשך עשה לשם קרבן אחר, או **שְׁלֹא לְשֶׁמֶן** שבתחילה עשה לשם קרבן אחר **וְלְשֶׁמֶן** ואח"כ עשה לשם קרבן פסח/ חטאת - **פְּסוּלִים** בכל המקרים הנ"ל הקרבן נפסל (פסח/ חטאת) אבל בשאר הקרבנות שעשה פעולה שלא לשם הקרבן הקרבן כשר אך לא יצאו הבעלים ידי חובה באותו הקרבן (כמו שלמדנו). **פִּיצוּד לְשֶׁמֶן וְשְׁלֹא לְשֶׁמֶן** עתה מדגימה המשנה את מה שנאמר לשמן ושלא לשמן: **לְשֶׁם פֶּסַח וְלְשֶׁם שְׁלָמִים** לדוגמא אם הביאו בהמה לשם קרבן פסח ושחטו אותה לשם קרבן פסח (לשמן) ואח"כ הכהן זרק את הדם על המזבח לשם קרבן שלמים (שלא לשמן) **שְׁלֹא לְשֶׁמֶן וְלְשֶׁמֶן** עכשיו מביאה המשנה מקרה הפוך.. **לְשֶׁם שְׁלָמִים וְלְשֶׁם הַפֶּסַח** אם הביאו בהמה לשם קרבן פסח, אך שחטו אותה לשם קרבן שלמים (שלא לשמן) ואח"כ זרקו את הדם על המזבח לשם קרבן פסח (לשמן). **שֶׁהִזְבַּח קרבן פסח/ חטאת נִפְסַל בְּאַרְבָּעָה דְבָרִים** פעולות שנעשות בקרבן אם עשה אותם שלא לשמן*: **בְּשְׁחִיטָה** שחיטת הקרבן, **וּבְקָבוּל** קבלת דם השחיטה בכלי שרת, **וּבְהִלוּךְ** הולכת הדם אל המזבח, **וּבְזָרִיקָה** זריקת הדם על המזבח. **רַבִּי שְׁמַעוֹן - מְכַשֵּׁיר בְּהִלוּךְ** שאם הלך עם הדם למזבח לשם קרבן אחר הקרבן כשר, ומהי הסיבה של רבי שמעון שהליכה למזבח שלא לשם הקרבן אינה פוסלת **שֶׁהָיָה רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר**: היות ו... **אֵי אֶפְשָׁר** להקריב קרבן **שְׁלֹא בְּשְׁחִיטָה** בלי לשחוט אותו, **וְשְׁלֹא בְּקָבֻלָה** ובלי לקבל את דם השחיטה בכלי שרת, **וְשְׁלֹא בְּזָרִיקָה** ובלי לזרוק את הדם על גבי המזבח **אֲבָל אֶפְשָׁר שְׁלֹא בְּהִלוּךְ** אבל פעולות הולכת הדם אינה מוכרחת שכן אם... **שׁוֹחֵט אֶת הַקָּרְבָּן בְּצַד הַמְּזִבְחַת וְזָרַק** את הדם ישר על המזבח אין צורך בהולכת הדם ולכן סובר רבי שמעון שעבודת ההולכה אינה פוסלת בהולכה שאינה לשם הקרבן*. **רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר**: **הַמְהִלֵּךְ בְּמִקּוֹם שֶׁהוּא צָרִיךְ לְהִלֵּךְ** היינו אם שחט במקום רחוק מהמזבח וחייב ללכת עם הדם למזבח אזי, **הַמְחַשְּׁבָה פּוֹסְלָת** שחייב להוליך לשם הקרבן ואם חשב לשם קרבן אחר הקרבן נפסל אולם **וּבְמִקּוֹם שֶׁאֵין צָרִיךְ לְהִלֵּךְ** אם שחט סמוך למזבח ולא היה חייב ללכת כדי להגיע למזבח ומסיבה מסוימת הלך הכהן עם הדם והתרחק מן המזבח **אֵין הַמְחַשְּׁבָה פּוֹסְלָת** גם כאשר הלך עם הדם לשם קרבן אחר, אך כאשר הוא חוזר עם הדם לכיוון המזבח, זהו הילוך שחייב ללכת ולכן בזמן החזרה אם הלך לשם קרבן אחר הקרבן נפסל.

רבינו עובדיה מברטנורא קבל והלך זורק. או או קנני. ששחטו שלא לשמן, או קבל הדם במזרק, או הוליד הדם למזבח, או זרק. כל אחת מארבע עבודות הללו שעשה שלא לשמן, בפסח ובחטאת, פסל. ובשאר זבחים, לא עלו לבעלים לשם חובה. ואפילו עשה אחת מארבע עבודות הללו לשמן ושלא לשמן יחד, בין שהקדים מחשבת לשמן למחשבת שלא לשמן, בין שהקדים מחשבת שלא לשמן למחשבת לשמן, בכל ענין פסול. אבל אפשר שלא בהלוך. הלכך לא חשיבא למפסל. והכמים אומרים, אע"ג דאפשר שלא בהלוך, מחשבה פוסלת בה. דעבודה שאפשר לבטלה שמה עבודה, והולכת הדם עבודה היא, שהרי פסולה בזה, דכתיב "ושחט... והקריבו בני אהרן הכהנים", מקבלה ואילך מצות כהונה. המהלך במקום שהוא צריך להוליך. הולכה זו, מחשבה פוסלת בה. כיצד? קבלו בחוץ להלן מן המזבח והכניסו בפנים, שקירבו לצד המזבח, זהו הילוך שצריך להלך, ומחשבה פוסלת בו. קבלו בפנים סמוך למזבח והוציאו לחוץ, זהו הילוך שאינו צריך, ואין מחשבה פוסלת בו. חזר והכניסו, זהו הילוך הצריך. ואין הלכה כרבי אלעזר ולא כרבי שמעון.

*חכמים חולקים על רבי שמעון וסוברים שהיות שעבודה הולכת הדם צריכה להיעשות רק ע"י כהן לכן היא נחשבת לעבודה בקרבן שאם עשה אותה שלא לשם הקרבן נפסל, ברם עבודת השחיטה שיכולה להיעשות גם ע"י מי שאינו כהן נחשבת לעבודה שצריכה להיעשות לשם הקרבן שכן לא ניתן להקריב את הקרבן ללא שחיטה.

לעילוי נשמת

מורי ורבי הרה"ק יצחק יגן ב"ר יעקב ורחל זצוק"ל מור"ר אבי דוד שלום ב"ר שלמה דב וברכה שיפמן ע"ה הרבנית פעריל דבורה ע"ה בת הרב ישראל צבי יאיר מרת חיה רויזא בת מוה"ר נטע צבי שלאינגר ע"ה

לקבלת המשנה היומית למייל או לוצאפ ולהנצחות

ניתן לשלוח מייל לכתובת: mishna.shlema@gmail.com

או לשלוח הודעה לנייד: 052-5802345 או: 053-4287288

משנה א'

פַּל הַזְבָּחִים הקרבנות שנשחטו **שְׁקִיבֵל דָּמֶן** ומי שקיבל את הדם שיצא מצוואר הבהמה בכלי שרת היה **זָר** מי שאינו כהן, או **אוֹנָן** אדם שנפטר לו קרוב משפחה שחייב להתאבל עליו, בכל יום המיתה נקרא אוֹנָן, וכהן שהינו אוֹנָן אסור לו לעבוד בבית המקדש באותו יום ואם עבד עבודתו פסולה, **טְבוּל יוֹם*** כהן שטבל מטומאתו אך עדיין לא הגיע זמן צאת הכוכבים, **מְחִסֵּר בְּגָדִים** כהן הדיוט (פשוט) שלא לובש את כל ארבעת בגדי הכהונה** ולכן עבודתו פסולה וכהן גדול צריך לעבוד בשמונת בגדי הכהונה שלו, **מְחִסֵּר פְּפוּרִים***** כהן שטרם הביא את קרבנות הכפרה שלו לאחר שהיה זב או מצורע, **שְׁלֵא רְחוּץ יָדַיִם וְרַגְלָיִם** כהן שלא רחץ את ידיו ורגליו בכיור לפני עבודתו במקדש, **עָרַל** מי שלא עשה ברית מילה, **טָמֵא** כהן שנטמא אפילו בטומאה קלה, כגון: שנטמא ע"י שרץ, **יוֹשֵׁב** יש על הכהנים לשמש בבית המקדש בעמידה ואם עבד הכהן כשהוא יושב עבודתו פסולה, ואם היתה חציצה בין רגלי הכהן שקיבל את הדם לבין רצפת העזרה כגון שהיה **עוֹמֵד עַל גְּבֵי פְלִיִם**, או **עַל גְּבֵי פְהֵמָה**, או **עַל גְּבֵי רַגְלֵי חֲבֵרוֹ**, ואם קיבל את הדם אחד מכל אלו שנזכרים במשנה **פָּסֵל** הקרבן נפסל. **קָבַל בְּשִׁמְאֵל** אם קיבל הכהן את דם השחיטה ביד שמאל – **פָּסֵל** הקרבן נפסל לפי שכתוב "ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו ונתן" וחכמים למדו שכל מקום בתורה שמוזכרות המילים יד, או אצבע, הכוונה שיש לבצע את הפעולה ביד ימין דווקא. **רַבִּי שְׁמַעוֹן** חולק על תנא קמא ו... **מְכַשֵּׁיר** את הקרבן, לפי שהוא סובר שהמילה 'אצבע' בפסוק מתייחסת לזריקת הדם על המזבח ומלמדת שיש לזרוק דווקא ביד ימין אך מותר לקבל את הדם גם ביד שמאל. אם דם השחיטה **נִשְׁפָּךְ עַל הַרְצָפָה** ולא לתוך כלי השרת **וְאִסְפוֹ** והכהן אסף את הדם מן הרצפה אל תוך כלי השרת – **פָּסוּל** הדם נפסל ולא ניתן לזרוק אותו על המזבח, לפי שכתוב "ולקח מדם הפר" ולמדו שיש לקח את הדם ישיר מצוואר הבהמה ולא מהרצפה. אם **נִתְנוּ** זרק הכהן את הדם **עַל גְּבֵי הַכֶּבֶשׂ** של המזבח ולא על המזבח עצמו, או זרק את הדם **שְׁלֵא פְּנֵדָה** לכיוון **הַיְסוּד** יסוד המזבח, או כאשר **נָתַן** זרק **אֶת הַנִּתְנִין** הדם שצריך להיזרק **לְמִטָּן** מתחת לחוט הסיקרא**** – **לְמַעַלָן** מעל לחוט הסיקרא, או הפוך **וְאֶת הַנִּתְנִין לְמַעַלָן** מעל לחוט הסיקרא – **לְמִטָּן** זרק אל מתחת לחוט הסיקרא, או אם זרק **אֶת הַנִּתְנִין** דם הקרבנות שיש לזרוק אותם **בְּפְנֵיִם** על המזבח שבתוך ההיכל – **בַּחוּץ** וזרק אותו על מזבח החיצון, או אם **וְאֶת הַנִּתְנִין** דם הקרבנות שיש לזרוק על **בַּחוּץ** המזבח החיצון – זרק אותם **בְּפְנֵיִם** על המזבח שבתוך ההיכל, **פָּסוּל** הקרבן פסול **וְאִין בּוֹ פָּרַת** אך מי שאוכל מבשר קרבן זה אינו חייב כרת.

רבינו עובדיה מברטנורא כל הזבחים שקבל דמן זר – שאינו כהן, פסל. דכתיב (ויקרא כ"ב) "ויגזרו מקדשי בני ישראל ולא יחללו", למד על הזר שעבד, שחילל את הקדשים. **אוֹנָן** – מי שמת לו אחד מן הקרובים שהוא חייב להתאבל עליהם, כל יום המיתה קרוי אוֹנָן, ואסור לאכול בקדשים. ואם עבד חילל. חוץ מכהן גדול שהוא מקריב אוֹנָן. **וטבול יום** – שאין טהרתו נגמרת עד שיעריב שמשו, כדכתיב (שם) "ובא השמש וטהר". **ומחוסר בגדים** – כהן הדיוט ששמש בפחות מארבעה בגדים. וכך גדול ששמש פחות משמונה. וכשם שמחוסר בגדים פסול, כך מיותר בגדים פסול. וכן אם היה דבר חרוץ בין בשרו לכתונתו או למכנסים, פסול, דרחמנא אמר (שם ו) "לבוש על בשרו", שלא יהא דבר חרוץ בין הבגדים לבשרו. הלכך כהן בשעת עבודה לא יהיה מניח תפילין של יד, לפי שהן חרוצות בין הבגד לבשרו. אבל תפילין של ראש היה מניח, לפי שהן מונחות על שערו שהוא נראה בין ציץ למצנפת. **ומחוסר כפורים** – כגון זב וזבה ומצורע ויולדת, שנגמרה טהרתן ולא הביאו קרבנותיהם. ואשכחן דכתב רחמנא ביולדת (שם יב) "וכפר עליה הכהן וטהרה", מכלל שעד כאן טמאה היא. והוא הדין לכל שאר טמאים הטעונים קרבן, שהן בטומאתן עד שיביאו כפרתן לענין אכילת קדשים ולבא במקדש.

* אדם טמא שטבל ביום לטהרתו, צריך לחכות עד צאת הכוכבים של יום הטבילה, ורק אז הוא נהיה טהור, ובכל הזמן שבין הטבילה עד צאת הכוכבים הוא נקרא טבול יום וכהן שהינו טבול יום אסור לו לעבוד בבית המקדש ואם עבד עבודתו פסולה
** ארבעת בגדי הכהונה של כהן הדיוט הם: כתונת, מכנסים, אבנט ומצנפת ובנוסף לכהן הגדול יש עוד ארבעה בגדים שהם: ציץ, חושן, אפוד ומעיל. ויש על הכהנים לעבוד עם כל בגדיהם ואם כהן עבד עם בגד אחד פחות או שהוסיף לעצמו בגד נוסף או אם היתה חציצה בין בגדי הכהונה לגוף הכהן ועבדו כך במקדש עבודתם פסולה
*** אדם שהיה זב או מצורע צריך להביא קרבנות כפרה למחרת יום הטבילה שלו ובין זמן הטבילה עד שיביא את הקרבנות נקרא הוא מחוסר כפורים. וכהן כשהינו מחוסר כפורים אסור לו להקריב קרבנות וכן אסור לו גם לאכול מהם
**** גובה מזבח העולה היה עשר אמות ובאמצע גובה המזבח (חמש אמות) היה את חוט הסיקרא שהיה צבעו אדום והוא היה מסמן את הקו המבדיל בין דם קרבנות שיש לזרוק למעלה (מעל חוט הסיקרא) כגון קרבן חטאת ועולות העוף, לבין קרבנות שיש לזרוק את דמם למטה (מתחת לחוט הסיקרא)

ונאמר בבגדי כהונה "חוקת עולם", מה בגדי כהונה אם עבד מחוסר בגדים פסל, אף אם עבד שלא רחץ ידיו ורגליו פסל. וסדר קידוש ידים ורגלים, לא עומד ולא יושב אלא מוטה, ומניח ידו הימנית על גבי רגלו הימנית וידו השמאלית על גבי רגלו השמאלית, ומשפשף רגליו בידי בשעה שהוא מקדש. ואינו רשאי לקדש בתוך הכיור עצמו, אלא מן המים שיוצאים ממנו, שנאמר (שמות ל) "ורחצו אהרן ובניו ממנו" – ולא בתוכו. וכל המימות כשרים לקידוש. ואפילו שאינן מים חיים. **וערל** – אם עבד פסל. דכתיב ביחזקאל (מ"ד) "כל בן נבר ערל לב וערל בשר", הקיש ערל לבן נבר, מה בן נבר אם עבד פסל, אף ערל בן. **יושב** – דכתיב (דברים י"ח) "לעמוד לשרת", שלא יהא שירות אלא מעומד. עומד על גבי כלים. הואיל ורצפת העזרה מקדשת, וכלי שרת מקדשין הדבר הנוגע בהן, מה כלי שרת צריך שלא יהא דבר חרוץ בינו לכלי שרת, אף רצפה לא יהא דבר חרוץ בינו לבין הרצפה. ולא מיבעיא כלים שאינן מין בשר דודאי חייצו, אלא אפילו בהמה שהיא מין בשר. ולא מבעיא בהמה שאינה מין אדם, אלא אפילו רגלי חבירו שהן מין אדם חרוצות.

קבל בשמאל פסל – דכתיב (ויקרא ד) "ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו ונתן", מלמד שלא תהא קבלת הדם ולא נתינה אלא בימין. דכל מקום שנאמר "יד" או "אצבע", אינו אלא בימין, דיליף ממצורע דכתיב ביה (שם י"ד) "וטבל הכהן את אצבעו הימנית". **ורבי שמעון מכשיר** – סבר מקרא נדרש לאחרי ולא לפניו, הלכך "אצבע" א"ו נתן" דכתיב בתריה קאי, ולא א"ו לקח" דכתיב לקמיה. ורבנן סברי מקרא נדרש לפניו ולא אחרי, וכי כתיב "אצבע" אתרויהו קאי, אלקיחה דלפניו ואתנינה דאחרי. והלכה כחכמים. **נשפר על הרצפה** – שלא נתקבל הדם בכלי.

ואספו פסול - דכתיב (שם ט"ז) "ולקח מדם הפר", מאי "מדם הפר"? אי סלקא דעתך ואפילו מקצת דם, והא כתיב (שם ד') "ואת כל דם הפר ישפוך", אלמא צריך שיקבל כל הדם, אלא קרי ביה "ולקח דם מהפר", מן הפר יקבלנו ולא מן הארץ. שגורעין אות מתובה זו ומוסיפין אותה על תיבה אחרת ודורשים אותה.
נתנו על הכבש שלא כנגד היסוד פסול - ומכל מקום נתכפרו הבעלים. אלא שהבשר אינו נאכל. דאמר רחמנא גבי דם (שם י"ז) "ואני נתתיו לכם על המזבח לכפר", כיון שהגיע דם למזבח נתכפרו הבעלים.
נתן את הניתנים למטה מזחוט הסיקרא שהיה חגור למזבח באמצע - והדמים הניתנין בחמש אמות העליונות שהן למעלה מן החוט נקראים ניתנים למעלה והניתנין בה' אמות תחתונות שהן למטה מן החוט - נקראים הניתנים למטה.
הניתנים בפנים - שדמן טעון הזיה על מזבח הזהב.
בחוץ - על מזבח החיצון.
פסול - ואסור באכילה.
ואין בו כרת - האוכל מבשר הקדשים שנפסל דמו בפסולים הללו, אינו ענוש כרת.

by Getty